

Sverigeresan

SKÅNE

Flat out Skåne

Med 2,5 ton och 5,7 meter Cadillac Fleetwood 1964
till vårt förfogande driver vi genom en annan del av Skåne.

På jakt efter... en känsla. ➡

TEXT JON REMMERS FOTO CARL LEGELIUS

Resfakta

SVERIGERESAN SKÅNE

- Kärra: Cadillac Fleetwood 60, 1964
- Besättning: Carl Legelius, Jon Remmers
- Resa: 42 mil
- Bensin: 72 liter
- Burnouts: 0
- Cruisingar: 0
- Övådiga inbromsningar: 46

Sverigeresan

SKÅNE

LÖDDEKÖPINGE

TECKOMATORP

Plan – vadå plan? Redaktör Carl Legelius försäkrar att för att skriva ”Sverigeresan” behövs inga planer. Det handlar om att peka nosen mot horisonten och se vad som kommer i ens väg.

Sinnessjukt. Ett mastodontreportage som Sverigeresan fordrar en plan, eller åtminstone några köttiga frågeställningar. I numerisk ordning:

Fråga Ett: Kan man köra Cadillac utan att känna sig som en raggare? Finns det en plats för dessa fordon på det svenska vägnätet? Vad hände med det värdiga Cadillac-ägandet? Det med vattenkamrad mittbena och kyrkobesök om söndagen?

Glurga. Ska räkneverket aldrig stanna? Jo till slut – strax norr om 1300 kronor. Glurga.

Fråga Två: Vad är det för fel på fulskåne? Fulskåne får man självklart inte skriva. Det bor verkliga människor där och de kan verkligen ta illa upp. Men det är inte vi som utnämnt Skånes inland till fulskåne. Det är villapriserna. Det finns ett gränsland något väster om Höör. En järnridå bakom vilken Öresundsregionens upp-trissade bostadsmarknad svalnar betydligt – och enligt ryktet även temperaturen i luften. Fasen så mycket mer spännande att utforska än några halvautentiska fiskebodrar i Falsterbo eller Ystads till förbannelse konserverade stadskärna.

För ändamålet har en jättelik Cadillac Fleetwood lånats av Skånes egen friendly Cadillac dealer. Allan Holmlund driver firman Dreamfactory i Löddeköpinge och har en osannolik förmåga att gång på gång nosa upp sagolika bilar. Bilar som stått – som glömts bort. Bilar som egentligen inte finns.

Vår vagn – för här talar vi verkligen om en vagn och inte en bil – kunde inte passa syftet bättre. Antiraggarbeige, fyradörrars och dessutom med förhöjt tak. Allan förklarar det förhöjda taket med att 1964 fanns det gott om kunder som fortfarande föredrog att färdas iförd hatt. Mycket speciella kunder detta. De önskade tydligen även en V8 på sju liter och 340 hästar samt en matchvikt på 2,5 ton.

Pingstpastorblick anläggs och vi vispar iväg. Första anhalt är en intilliggande bensinstation. Carl tankar. Länge. Räkneverket tuggar sig glatt förbi tusen kronor och stannar inte förrän digitalsiffrorna visar på 1301 kronor och 55 öre. Vi säger

skål på dig astronaut och skickar en varm tanke till förlagets ekonomer.

Carl tar första etappen. Vaga rykten gör gällande att i Furulund ska en mack som i ordet mack ligga. En servicemetropol som fortfarande säljer remmar som i fläktrem och inte kolarem. Ett bygdens kitt med alla tillbehör. En plats där man inte behöver stå i kö bakom ett bandylag som unisont beställer kabanossmeny. Härligt. Här ska spanas efter en tid som flytt.

Macken i Furulund klaras av på ungefär 15 sekunder blankt.

”För modernt”, säger vi i kör, vilket följs av en kort tystnad innan Carl spottar en livs levande Epatraktor. Hurra i tio sekunder innan det åter blir knäpptyst. Dåligt samvete?

Det är någonting som är skevt men det är svårt att sätta fingret på exakt vad. Vilka är vi och vart vill vi komma? ”Eh, ja vi är ute och letar efter – typ bortglömda grejer. Vet du möjligen var vi kan hitta en nedlagd mack, eller kanske en ickefungerande orange telefonkiosk i glasfiber, eller ännu bättre: ett museikonditori med typ neonskylt?”

Har en nedlagd gammal mack mer själ än en levande moderniserad mack? Varför då?

Toa, förarbyte, min tur. Ganska omgäende blir det som fruktats halvt omöjligt att bortse från. Jag har varit här förr. På väg mot någonstans vagt definierat i Skånes inland. Med en stor amerikanare i bakhuvudet. Ganska många gånger för den sakens skull.

Under min tid som mekaniker på Classic Car Service i Löddeköpinge arbetade jag just med sådana här fordon och åkte just längs sådana här vägar. Någonstans norrut ligger en kvarglömd skinnjacka med ett nästan tomt cigarettpaket i bröstfickan. I Svalöv var jag på väg att köpa hus.

”Interiören är en ocean av svårrenoverat gjutzinkskrom – utan behov av renovering. Den vinylklädda plåten är oomklädd. Den ungefär rosa soffgruppen är knappstoppad och har alla sina knappar i behåll – värdig farmor och farfars vardagsrum.

Ett annat liv och en annan tid – förvirrande och ganska kusligt.

Carl ynkar över att fönsterhissarna inte fungerar. Han har uppenbarligen ingen aning om hur mycket det är som kan gå sönder på en Cadillac från 1964. Elsoffan som kan justeras i alla upptänkliga ledder – där klibbar solenoiderna ofta ihop. Den helautomatiska klimatanläggningen där föraren enbart har att vrida in rätt temperatur så sköter anläggningen resten – den är vakuumstyrd; sitter en slang eller två fel så slutar rubbet att fungera med följdfelet att det inte går att få någon värme alls i bilen. Den helautomatiska helljusavbländningen för mötande trafik fungerar nästan aldrig, men när den slutar fungera så går det ibland heller inte att manuellt blända av.

Trasiga fönsterhissar? Tjafs, det är automat-säkringen som hängt sig, tar 30 sekunder att byta. Jag vet det, nästan säkert. Det här är ett toppexemplar.

Interiören är en ocean av svårrenoverat gjutzinkskrom – utan behov av renovering. Den vinyllädda plåten är oomklädd. Den ungefär rosa soffgruppen är knappstoppad och har alla sina knappar i behåll – värdig farmor och farfars vardagsrum.

Herr Planlös berömmar komforten i baksätet och plottar en ungefärlig kurs mot Sveriges eget

lilla Tjernobyli – Teckomatorp. Om Järvsö i Häl-singland är synonymt med Lill-Babs så är Teckomatorp fortfarande för många synonymt med BT-Kemi och giftskandal. Obegripligt. Teckomatorp visar sig vara en av resans verkliga pärlor, med putsade sekelskiftesfasader och en varm känsla av ”bo-i-liten-bygd-och-hjälpa-varandra”. Här skulle jag kunna tänka mig att bo i nästa liv – lätt. Eventuella kvarglömda giftunnor eller ej.

Men hur var det nu med det värdiga Cadillac-ägandet? Jo vi rätar ryggarna, försöker se uppriktigt framgångsrika ut och gör ett försök. Det går sådär. Carl tycker att jag kör som en kratta – det känns i luften och stämmer sannolikt också. Känslan av att tungt glida genom den amerikanska södern kampanjandes för ett senatorsval vill inte riktigt infinna sig. Det känns mer som om vi är just de stressade storstadsbor i en lånad Cadillac som vi faktiskt är.

I ögonvrån svischar en bakgård med rostig Mazda förbi. En halvkilometer senare har vi fått nästan stopp på de 2,5 tonen och vänder. Mer som Blues Brothers än Martin Luther Kings privatchaufför, värdigheten är återigen som bortglömd.

Till bakgården hör Onsjövägens Bilverkstad och till bilverkstaden hör Ronny Jönsson. På fyrepelaryften står hans Chrysler Imperial

Reskamraten

CADILLAC FLEETWOOD 1964

Femtioalet drog sin sista suck 1964. Åtminstone i Cadillacs modellprogram. Det var det sista året då bilarna hade regelrätta fenor. Sista året för dubbla strålkastare på bredden. Sista året då vindrutan fortfarande kunde kallas panoramaruta – även om den panorerade betydligt mindre än tio år tidigare.

Egentligen borde det inte vara möjligt att importera fler Cadillac till Sverige. Ändå tar Allan Holmlund varje år hem en handfull bilar. Hans firma Dreamfactory är egentligen specialiserad på import och handel med Corvette, men då och då springer han in i bilar som är lite för osannolika för att inte importera. Som till exempel den Fleetwood vi lånar.

Vägmätarställningens milestal ska översättas till ungefär 4 300 svenska mil. Under 40 år bodde vagnen i Texas. De sista tio åren har den tillbringat i Minnesota. Allan berättar att den tidigare ägaren var relativt ung när han vid 77 års ålder klev in i Fleetwood-ägarnas exklusiva skara. Säljare var bilens första ägare som vid 87 års ålder tyckte det var dags att sluta köra. Tio år senare var han själv 87 år fyllda och sålde vagnen vidare till Allan som importerat den till Sverige.

Fleetwood var modellen för dig som tyckte att en regelrätt limousine var för otymplig – och allt mindre var för mesigt. Tanken var att den skulle kunna framföras antingen medelst privatchaufför eller av ägaren själv.

Allan berättar gärna mer om bilen. Priset har han satt till 159 000 kronor och mer info finns på hans hemsida www.dremfactory.dk.

Hos Ronny Jönsson på Onsjövägens Bilverkstad är koncentrationen av RX-Mazda hög. I en RX-3 har växelspaksknoppen slagit ut rejält. Instrumenteringen till en Chrysler Imperial Custom -59 kräver tvåhandsgrepp.

I Rolsberga finns mycket fint. Vad kostar ett lejon – inte mer än en Cadillac väl? Jo kanske. Kortad Volkswagen och rätt sorts GB-gubbe anger tonen för macken i Hasslebro. Cafét i Billinge är lätt att beskriva.

På fyrepelarylfen står hans Chrysler Imperial Custom 1959. Hemtagen från en sydlig delstat vars ofiltrerade solstrålar haft god aptit på vinylinredningen men lämnat plåten ifred. Skicket är mjukt väderbitet. Ronny renoverar – i lagom tempo.

Custom 1959. Hemtagen från en sydlig delstat vars ofiltrerade solstrålar haft god aptit på vinylinredningen men lämnat plåten ifred. Skicket är mjukt väderbitet. Ronny renoverar – i lagom tempo. Den stora förekomsten av Mazdor på bakgården förklaras av att han körde folkface förr om tiden. De flesta av bilarna har innehållit en varvvillig wankel. Nu står de som fornminnen och rostar på ställen man inte trodde bilar kunde rosta på. Vackert och orenoverbart. Hejdå.

Nu är det Carl som kör och undertecknad sköter navigeringen. Ingen särskilt klok arbetsfördelning ska det visa sig. På något märkligt sätt lyckas vi under loppet av en timme köra nästan in i Höör – och in i Höör från tre väderstreck. Det gör inget försäkrar Carl, med en underton av blodsockerfall. Som tur är för irrfärden oss förbi det jättelika vägbygget i Rolsberga där vi kårar Dallasburgare och pratar vägarbete med vägarbetare.

Det är ungefär här som gränsen mellan kust-

klimat och inlandsklimat går. Även gränsen mellan dyrskåne och det något billigare Skåne. Vi testar med lillfingret i luften: Nej, det blåser precis lika kallt här som i Löddeköpinge. Gränslandet kanske går att rita ut med medianvärden på en väderkarta, men någon temperaturskillnad märks inte den här mycket vanliga lördagen i april.

Bebyggelsen liknar också vad vi hittills sett. Mer och mindre välbyggda kårar. Påbyggda kår-

kar. Kårar med moderniserad fasad som inte längre är modern. Stora och små. Med och utan hästhage.

Ändå tränger sig en känsla av att befinna sig i ett gränsland på. Intill oss dammar vägmaskiner. E22:an byggs ut till tvåfilig motorväg. Skånes diagonala ven ska uppgraderas till artär. Planekoncernernas förhoppning är att syresättningen av inlandet därmed ska öka. Det kostar två miljarder. Vi är mer intresserade av de finmaskiga kranskärlen och tackar för maten.

Vi blåser norrut längs riksväg 13. Cadillacen är trots sina plåtytor fullkomligt opåverkad av sidovindar. Växelpunkterna märks bara som mjuka nigningar i motorns varvtal. Tricket för att köra snyggt är att låta massan jobba. När stålet väl kommer upp i fart behövs bara ett minimum av gaspådrag. Vi rör oss tungt. Carl styr med fingertoppskänsla. Han ser ut att trivas. Maskin och människa i avslappnad legering. Jag koncentrerar mig på att försöka se ut som jag har stor betydelse. Det börjar arta sig.

I korsningen mellan Riksväg 13 och Riksväg 1284, i Hasslebro, något söder om Stockamöllan, står en förkortad folkabuss. Den står där av en anledning, nämligen att fänga in kunder till den nygamla macken intill. Det fungerar över hövan, för mitt i en avancerad tanke om Skånes oändliga slätter gör vi plötsligt helt om.

Macken har legat där sedan trettioalet. Bensin har sålts under många olika varumärken; Esso, BP – nu står det Din-X på pumparna och det är Tommy och Kim Carlsson som driver macken. Ett renoveringsprojekt; när paret flyttade in för två år sedan hade det inte bedrivits verksamhet på många år. Planen är att macken ska fungera som mack, samtidigt försöker paret värna om det historiska värdet. Reklamskyltar väljs med tungan rätt i mun.

– GB-glass var inte helt förtjusta i vår gamla GB-gubbe, säger Tommy. De ville att vi skulle ha deras moderna reklamskyltar. Då sade vi att vi kanske skulle börja sälja Ängelholmsglass istället. Det var ett argument de förstod. Vi fick ha vår GB-gubbe ifred.

Vi glider vidare. Uppåt landet. I Billinge stannar vi för en snabb fika på ett café som inte har något annat namn än just Café. Med en helt blåkaklad fasad behövs heller inget snitsigt namn. – Ska vi ses på det blå caféet?

Kyldisken dundrar och det luktar nybakt på det där speciella sättet som det gör hemma hos mor och farföräldrar. En helt annan doft än den från butiksbakat från Seven Eleven. Cafét har funnits sedan 1921. Idag är det Margareta Andersson som står bakom disken. Hennes son Johnny bakar. Cafét är helt befriat från snuttefilter i form av i efterhand innejslade nostalgiprylar. Behövs inte. Här har ingenting förändrats. Eller så har det förändrats så långsamt att ingen lagt märke till det. Carl tar ett wienerbröd. Jag testar en Johanna.

HÖÖR

ROLSBERGA

HASSLEBRO

BILLINGE

I Harlösa blir det tvärnit. BP-macken hör till den verkliga gräddan i genren nostalgimackar. Här är också Polisens nedskärningar tydliga. Amazonen är bara ett par decimeter bred. Men bromsar, det gör man.

Nostalgimacken i Harlösa måste vara något av det mest välbyggda och välkomponerade vi sett på temat. Det är lite småspooky.

Efter en jättelov runt Höör och Ringsjön är det plötsligt förvånansvärt sent på dagen. Vi gör ett snabbstopp i Hörby. Turistbroschyrer vill skicka oss "ett stenkast" österut till östkustens sevärdheter som Stenshuvud, Sankt Olof och Simrishamn. No way! Vi fortsätter och snubblar oss fram till Öveds kloster. Varken munkar eller nunnor syns till, men klosterområdet är snurrigt vackert med en till synes ändlös allé som leder brant uppåt i magiskt nordiskt kvällsljus. Det är nästan så man skulle kunna tänka sig att gå i... Carl låter mig inte sjunka allt för djupt i den tanken och vi drar vidare.

Vombsjön på vänster sida. Solen sjunker snabbt. Så även tempot i körningen.

Det är nu det händer. På vänster sida. Det måste vara en hägring? Vi lägger till vid vägkanten och

smyger ut. Som för att inte väcka den sovande ... nästan på tå. Får man verkligen?

Nostalgimacken i Harlösa måste vara något av det mest välbyggda och välkomponerade vi sett på temat. Det är faktiskt lite småspooky. Om vi varit tyska turister hade vi sannolikt använt det till svenska mycket svåröversatta ordet unheimlich. Vi vet att det inte är på riktigt. Att den strategiskt utplacerade polisamazonen är kapad i längsled talar om inte annat om det för oss. Ändå är det med en kompakt känsla av närvaro som vi spankulerar runt på platsen. Det känns som om någon tittar på oss från kassaluckan. Carl bränner av några kort, dagens sista, innan vi återvänder till tryggheten i vår Cadillac.

Märkligt nog så är det någonstans just här som allting klickar. När det inte finns något ljus kvar för att fotografera i. När resan underförstått

Man kan visst köra Cadillac från 1964 utan sydstatsflagga i bakrutan och armar hängande utanför. Men det krävs att man varvar ner. Inte bara maskineriet utan även sig själv.

är slutförd och vi i sakta mak rullar mot Lund där vi ska tillbringa natten. Då sitter känslan. Man kan visst köra Cadillac från 1964 utan sydstatsflagga i bakrutan och armar hängande utanför. Men det krävs att man varvar ner. Inte bara maskineriet utan även sig själv. Det här är inte det givna fordonet för upplevelseturism i ljusets hastighet. Terapiresor däremot...

Dagens andra slutsats blir också att det inte är något som helst fel på "fulskåne". Det ser ut ungefär som kustskåne – utan kust. Var gränslandet ligger är inte heller helt lätt att kratta ut. Sannolikt ligger det ungefär där pendlingsavstånden till jobbstäderna börjar bli smärtsamt långa. Men med tillfläskad E22 är det sannolikt bara en tidsfråga innan även Skånes inland blir dyrt.

Lund måste vara en av landets mest bilfientliga städer. Cyklisterna med misstänkt dödslängtan korsar sporadiskt de få vägar som ursprungligen ritats för bilister. Beläggningen är kullrig, betongsuggorna många. Till råga på allt har något stabsgeni beslutat enkelriktat större delen av stadskärnan. Vår Fleetwood känner sig lika välkommen som en blodpropp.

Men det har inte alltid varit så. Under sjuttio-talet var Lund en metropol för motorburen ungdom. Kal P Dal var kung och den självklara kommunikationsmetoden var CB-radio med glasfiberspröt. Att ha ett brinnande bilintresse var i polisens ögon likvärdigt med att vara "asocial" och det utdelades böter för kromade stänkskydd. En prima tid.

Finns någon kvar? Finns något kvar? Vi går in på första bästa krog och hoppas få prata lite Cadillac med övervintrare. Det är ett höftskott, men ändå. Vid bordet intill pågår en märklig och garanterat mycket insiktsfull diskussion om "vem" Jesus är i dagens Sverige. Vi avhåller oss från att fråga "vad" Cadillac är i dagens Sverige. Det skulle bara bli fel. ☹

LUND

Här körde vi (ungefär)

1. Teckomatorp

Sedan 1970-talet hårt förknippat med BT Kemi och giftskandalen men är det inte dags att glömma nu? Fabriken är sprängd, marken sanerad och på den lilla orten har mycket gjorts för att öka trivselen. Idyll är det första ord som kommer upp när man passerar stadsgränsen. Kulturlivet är också spännande sägs det. www.kulturzon.se

2. Harlösa

Förutom ett väldigt ståtligt bibliotek och ett spännande hotell finns i Harlösa en BP-mack från tidigt 1950-tal. Bensinen sinade här 1998, då bestämde sig ägaren Sven Malmberg för att återställa stationen till i 1950-talsstil. Resultatet är fantastiskt!

3. Hasslebro

Fullt fungerande bensinstation med både verkstad och glass. Tommy och Kim Carlsson förbättrar ständigt, snygga servicefordon har man redan: Chevrolet El Camino 1959 och diminutiv Daihatsu pickup.

4. Billinge

Cafeet med blå- och vitkaklad fasad är precis så trevligt som utsidan lovar. Etablerat 1921, går inte att missa oavsett vilket håll du kommer ifrån. Tel: 0413 - 420 55

5. Furulund

Största koncentrationen av Jaguar i Sverige? Joe's Garage i Furulund startade 1990 och reparerar, servar och säljer Jaguar av de flesta årsmodeller. Dessutom har man både nya och begagnade reservdelar. www.joesgarage.se

6. Lund

Knappast den naturliga platsen för en Cadillac 1964. Men när den väl stuvats ner i parkeringsgaraget under Stadsbiblioteket en mycket trevlig stad att utforska till fots. Kommunparoll: Lund – Idéernas stad.

